

**НАЦИОНАЛНА КОНВЕНЦИЈА ЗА ЕВРОПСКАТА УНИЈА ВО
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА (НКЕУ-МК)**

ПРЕДЛОГ ПРЕПОРАКИ

11-та сесија на Работната група – 3, Правосудство и основни права (Поглавје 23)

25.04.2023, Клуб на Пратеници – Скопје

**Тема: „ РЕГУЛАЦИЈА, ПРАГМАТИЧКИ КОНТЕКСТ И ЕФЕКТИ VIS-À-VIS ПОГЛАВЈЕ
23 И ОДГОВОРНОСТА НА РЕЛЕВАНТНИТЕ СУБЈЕКТИ ВО СПРОВЕДУВАЊЕТО НА
ПРАВДАТА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА“**

**(Улогата на Судскиот совет и Советот на јавни обвинители во стекнувањето независност и
интегритет во судството)**

1. При избор или разрешување на судија/претседател на суд најчесто јавноста не е запознаена со причините за донесување на таквата одлука на Судскиот совет. Нема добро образложение во кое ќе бидат наведени аргументите на членовите на судскиот совет, за или против, за донесување на конечната одлука. Со цел да се отстрани сомнежот за независноста на работењето, потребно е Судскиот совет да ја зголеми транспарентноста со објавување на добро образложени одлуки за причините за избор или разрешување на судија/претседател на суд.
2. Повеќето постапки за избор на судии во повисок суд траат речиси две години со што се доведува во прашање независноста и самостојноста на Судскиот совет за изборот, дали има надворешни влијанија кои ги одолговлекуваат овие постапки со цел да бидат избрани одредени судии. Се препорачува Судскиот совет да ги забрза постапките за избор на судиите во повисоките судови.
3. Имајќи ја предвид надлежноста на Судскиот совет да врши редовно и вонредно оценување на работата на судиите, имајќи предвид дека редовно добива месечни, извештаи за квантитетот и квалитетот на работата на судовите во целина, како и за секој судија посебно, Судскиот совет, покрај реактивно (по претставки од граѓани, истражување од медиуми или граѓански организации) треба да делува и проактивно и да преземе соодветни мерки доколку утврди дека некој судија не ја извршува својата функција согласно пропишаната норма или има голем број на заостанати и нерешени судски предмети. Со ваквиот начин на постапување Судскиот совет може да делува превентивно и да реагира навремено во спречување на застарување на предметите, решавање на стари предмети и да ја зголеми ефикасноста при постапувањето во судските предмети.
4. Се препорачува Судскиот совет да спроведува вонредни контроли за работата на судиите и доколку утврди дека некој судија нестручно или несовесно ја извршува својата функција, има голем број на нерешени предмети, застарени предмети, или без оправдана причина ги одложува предметите да поведе постапка за дисциплинска одговорност или разрешување на тој судија.

5. Се препорачува Судскиот совет внимателно да ги разгледува извештаите за работата на АКМИС системот, на месечно ниво и да утврди дали има неправилности во функционирањето или злоупотреби. Врз основа на редовните извештаи, претставките за злоупотреби или други сознанија да побара вонредна ревизија на АКМИС системот.

6. Да се реформира функционирањето на Советот на јавни обвинители, така што истиот да претставува ad hoc тело кое ќе работи на база на реални потреби;
7. Да се пропишат минимум услови кои треба да ги исполнуваат членовите на Советот на јавни обвинители кои не доаѓаат од редот на јавните обвинители, како на пример: години работен стаж, конкретен вид на професионално искуство, а целосходно би било да се пропише и директна забрана за избор на лица кои вршеле јавни функции на предлог на извршната власт или Собранието;
8. Да се зголеми транспарентноста во работењето на Советот на јавни обвинители - законски да се пропише обврска на членовите на советот да даваат образложение за секоја одлука која ја донеле (пред се на одлуките за избор и унапредување, бидејќи одлуката за разрешување секако содржи образложение) и да имаат обврска да ги објавуваат записниците од седниците неанонимизирани;
9. Извештаите за работа на Советот на јавни обвинители, меѓу другото да содржат податоци и за:
 - постапувањето по секој објавен оглас, времетраење на целата постапка, со образложение во кој период се преземале подготвителни активности како интервјуа и слично, обемот на работа (број на пријавени кандидати, број на спроведени интервјуа и слично), колку време било потребно за одлучување од последното интервју до одлуката и зошто итн.;
 - постапувањето по дисциплински постапки, со тоа што податоците за типот на повредата, преземените активности, донесените одлуки и слично да бидат достапни по правосилно завршување на постапката
 - работата на секој од членовите на Советот поединечно, како на пример статистички податоци за присуство на седници, за начин на гласање на седниците, за дополнителни активности кои ги имале и слично.

10. Се препорачува да се направи анализа на постапувањето на Судскиот Совет и Советот на Јавни обвинители во поглед на нивната „казнена“ односно санкционирачка надлежност, за периодот 2020 – 2023 година, со цел да се утврди бројот, карактерот и тежината на сторените повреди на судии и јавни обвинители по кои советите постапувале, како и видот на изречените дисциплински санкции.
11. Судскиот совет и Советот на ЈО да направат анализа на рефлексивната на новите методологија/правилник за оценување во правосудството, во поглед на изборот на судии и јавни обвинители и дисциплинската одговорност во смисла на тоа колку таа се применува и дали со неа е олеснет овој процес за советите и другите надлежни и дали постапките се побрзи и поефикасни.

12. Врз основа на горенаведените анализи, но и врз основа на компаративни искуства, се препорачува да се разгледа можноста за евентуални законски измени на одредбите за одговорност на членовите на Судскиот совет и Советот на ЈО во поглед на проверката и оценувањето на нивната работа или пропуштањето да се преземат дејствија со што директно се влијае врз довербата на јавноста во правосудството и општата перцепција дека „никој не ги контролира контролорите“:
- Имено, во поглед на можноста Собранието да не го усвои годишниот извештај, се поставува прашањето како натаму ќе се ефектуира евентуалната колективна одговорност, затоа што сегашните решенија се чини дека го оневозможуваат тоа.
 - Натаму, одредбите од чл. 34 од Законот за Судскиот совет и чл. 35-б од Законот за Советот на јавни обвинители кои ја уредуваат материјата за основите за поднесување на барање за дисциплинска постапка на член на совет како и членовите со кои понатаму се уредува оваа постапка, потребно е сериозно да се преиспитаат во поглед на нивната конзистентност, применливост и можност за објективно одлучување, како и во поглед на прашањето дали со ваквите одредби може да се постигнат очекуваните резултати.